

Augsburg Publishing House

PUBLISHERS & IMPORTERS OF PRINTERS & BOOKBINDERS

Minneapolis, Minn.,

Sept. 27th, 1918

378 B63

Pres. L. W. Boe,
Northfield, Minn.

Dear Friend:

I spoke to you yesterday about a document from the Augsburg Publishing House, which I had in my possession. I am sending it to you today. It should have been signed also by Peter Tangjerd, H. B. Kildahl, J. J. Hopperstad, and S. H. Holstad; but I did not have any chance to see these men. You can rest assured, however, that they would have gladly signed it.

With regards, I remain

Yours truly,

O. M. Nollie.

Inc.
OMN/TG

Norsk Lutherske Menigheter i Amerika, 1843-1916

Samlet av pastor O. M. Norlie med bistand av pastorene T. O. Tolo, D. Kvaase, K. A. Kasberg, C. M. Hallanger, E. M. Stensrud, L. C. Jacobson, A. M. Arntzen, A. L. Wiek og professor L. Lillehei. To store bind paa tilsammen 2213 sider. Augsburg Publishing House. Pris \$8.00.

DR. J. N. KILDAHL

Den længe bebudede og længe ventede "Menighetskalender" er nu endelig færdig.

Det er nu fem og sytti aar siden norske folk i Amerika begyndte at organisere menigheter. Et storartet arbeide er i disse fem og sytti aar blit utført av vort kirkefolk i dette land. Kirke efter kirke har reist sig. Prestegaard efter preste-gaard er blit bygget bortover vidderne i de forskjellige stater fra Atlanterhavet til det Stille Hav. Vi har set for vore øine at det har vist sig at være sandt ogsaa i vort kirkelige arbeide det som Jesus sa om Guds rikes vekst i almindelighet, nemlig at den er lik et sennepskorn, som er mindre end alt andet frø, men som, naar det vokser til, blir saa stort at himmelens fugler bygger rede i dets grener. Den lille logkirken paa Indianerhaugen i Muskego-settlementet i Wisconsin er blit til mange tusen.

6,764 menigheter

Det er disse tusener av menigheters historie denne "Menighetskalender" gir os, 6,764 menigheters historie. Det er et kolossalt arbeide dr. Norlie har utført, og som er nedlagt i dette verk. Der er vist ingen av os som tilnærmelsesvis forstaar hvad arbeide det har kostet at faa denne "Menighetskalender" ut. Dr. Norlie har i to samfulde aar anvendt al sin tid paa dette arbeide. Ni andre redaktører har hjulpet ham med at samle materiale. Han har hat ti medhjelpere paa kontoret. Dr. Norlie sammen med sine assistenter har arbeidet i 3,500 dage paa denne bok. Over to tusen personer i de forskjellige menigheter har i længere eller kortere tid arbeidet med at samle opplysninger. Dr. Norlie har sendt ut 50,700 breve og sirkulærer. Hadde nu alle eller ialfald en majoritet av menighetene vist den interesse at de hadde svaret paa de breve som blev dem sendt, og git de opplysninger som de kunde, vilde arbeidet i betydlig grad ha blit lettet; men dr. Norlie opplyser at kun en tredjedel av menighetene har sendt ind nogen opplysning. To tredjedele av materialet har altsaa redaktionen selv maattet samle hvor den har kunnet finde det, ved at grave i gamle aarsberetninger, kirkeblade og andre kildekrifter. Og vi kan skjønne hvilket uhyre arbeide det maa ha været.

Bokens indhold

Hvad indeholder da verket? Første bind har for det første et forord av dr. Norlie. Saa har vi en indledning som handler om forholdene der vi kom fra — i Norge, og forholdene her — i Amerika. Første del er skrevet av pastor Henrik Voldal, og sidste del av professor E. Kr. Johnsen. Resten av første bind indeholder saa menighetshistorier fra menighetene i 14 stater. Andet bind indeholder menighetshistorierne fra de øvrige stater og Canada. Dernæst faar vi parokialrapporter fra disse menigheter. Saa kommer menighets- og samfundsproblemer: Hauges Synode, skrevet av dr. G. M. Bruce, Den Norske Synode av past. Joh. Halvorsen, Den Forenede Kirke av past. M. C. Holseth, Den Evangelisk Lutherske Kirke av past. A. L. Wiek, Den Lutherske Frikirke av past. A. M. Arntzen, Det Lutherske Brodersamfund av prof. E. M. Brøen. Dernæst kommer der et kapitel som indeholder billeder og korte biografier av 150 lægmænd fra de forskjellige samfund og livsstillinger, mænd som paa en eller anden maate har været fremragende i kirkens arbeide, saa at deres indflydelse har gjort sig gjældende videre end til deres nærmeste kreds. Og endelig har vi fire fuldstændige registre: kronologisk, geografisk, alfabetisk og presteregister. Vil man f. eks. vite hvilke menigheter blev orgainsert i 1850, saa kan man finde det aarstal i det kronologiske register, og der finder man da alle de menigheter som blev organisert det aar. Tænker man paa en adresse, en "post office", saa kan man slaa op den i det geografiske register, og der finder man de menigheter som ligger nær denne "post office". Ønsker man at vite noget om en viss me-

nighet, kan man finde den i det alfabetiske menighetsregister, og der henvises da til den side i boken hvor nævnte menighets historie er trykt. Vil man vite i hvilke menigheter en prest har arbeidet, kan man finde hans navn i det alfabetiske presteregister, og dette henviser til de sider i boken hvor hans navn findes.

Hver enkelt menighet

Hvilke opplysninger gir saa boken angaaende menighetene? Den gir opplysning om hvilket aar menigheten blev organisert, hvilket samfund den har tilhørt, hvor mange sjæle menigheten hadde da den blev organisert, samt hvor mange sjæle den hadde i 1915, hvor mange medlemmer menigheten har der ikke er av norsk herkomst, hvilke prester fra tid til anden har betjent menigheten, navn paa menighetens embedsmænd, trustees, diakoner, klokker og skolelærere, den tid menigheten blev stiftet, samt navnene paa dem der indehadde disse stillinger i 1915, hvad menigheten betaler i presteløn, hvor meget den bidrager til de forskjellige samfundsgjøremaal, antal gudstjenester, ministerielle forretninger, om der er kvindeforeninger, mandsforeninger, ungdomsforeninger osv. i menigheten, billeder av gamle og nye kirker, prestegaarder, skolehus osv. Har menigheten forandret navn, saa er baade det gamle og det nye navn git; er menigheten splittet, saa berettes det, og grunden til splittelsen nævnes. Boken indeholder en hel del tabeller og karter. Der er diagrammer som viser hvilket forhold de forskjellige menigheter i et settlement staar i til hverandre, som moder- eller dattermenigheter osv.

Denne bok gir et levende billede av hvad slags kirker vort folk har bygget i dette land, baade i pionértiden og efterat menigheten fik raad til at bygge et større og prægtigere gudshus. Jeg savner desværre billeder av en del kirker som jeg skulde ha likt at finde i boken; men grunden dertil er altsaa den, at disse menigheter eller deres prester ikke har været at formaa til at indsende et billede av sin kirke til dr. Norlie, og naar dr. Norlie ikke har kunnet faa noget billede, saa kunde han selvfølgelig ikke trykke noget.

Bokens betydning

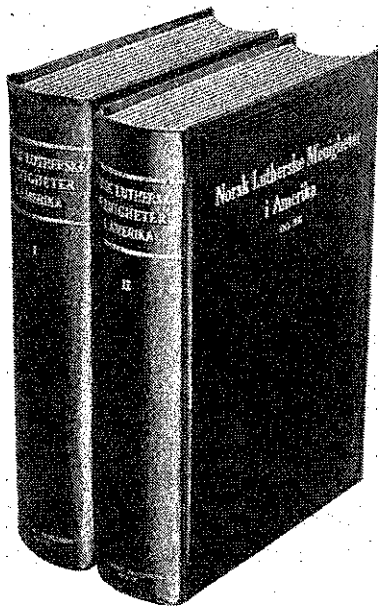
Dette verk vil bli av uberegnelig værd for efterslegten. Og det var godt at dette arbeide blev utført nu, før det blir for sent at faa de opplysninger som boken gir. Boken er ikke fuldkommen; ti det har ikke været mulig for dr. Norlie at faa fuldkommen opplysning om alle menigheter; men boken gir de opplysninger om de enkelte menigheter som det har været ham mulig at faa fat i. Snart er de gamle som endnu kan gi opplysninger, borte, snart brænder en prestegaard, og dokumentene brænder med den, som det desværre gik i gamle Muskego menighet. Her i dette dr. Norlies verk har man da samlet alle menigheters historie, for saa vidt som opplysninger om menighetene har været tilgjengelige, og kommende slechter kan her finde opplysninger som de maaske da ikke kan faa fra nogen anden kilde. Denne bok vil bli et kildekrift av uberegnelig værd for dem som i fremtiden vil skrive vort folks historie i dette land; ti det er sandt, som prof. Johnsen sier i indledningen, at "det norske folks historie i dette land er den norsk lutherske kirkes historie."

Til eftertanke

Der er maaske dem som vil bli skuffet fordi menighetenes historie er saa kortfattet. Ja, den kunde jo ha været skrevet meget mere utførlig; men da vilde verket komme til at bli saa meget større. Man maa komme i hu at boken indeholder 6,764 menigheters historie, og om der kun var skrevet én linje mere om hver menighet, vilde boken bli over et hundrede sider større. Derfor var det nødvendig at være saa kortfattet som mulig og bruke en del forkortelser, som alle er forklart i begyndelsen av baade første og andet bind.

Det kan jo hende at nogen synes at otte dollars er en stiv pris, og det er mulig at der er dem som kunde hat lyst til at forskaffe sig verket, men som ikke synes de har raad til at kjøpe det paa grund av prisens størrelse. Dertil maa svares at det simpelthen var umulig at utgi en historie av alle vore menigheter uten at prisen paa et saadant verk maatte bli noget høi. Men naar man tar bokens størrelse i betragtning, og naar man kommer i hu hvad det har kostet at faa boken istand, saa er otte dollars ikke en høi pris for dette kolossale verk. Det er visselig mange enkeltpersoner, baade prester og lægmænd, som er saa interessert, at de synes de maa ha den, selv om den koster otte dollars. Og for at saadanne som ikke har raad til at kjøpe den, ogsaa kan faa adgang til den, anbefales det at menigheter og foreninger kjøper et eksemplar, som man da kan opbevare i kirken, hvor folk ved leilighet kan faa anledning til at finde det som de særlig maatte ha interesse av.

J. N. KILDAHL.

Norsk Lutherske Menigheter i Amerika

1843-1916

INDHOLD—VOL. I

A. INDLEDNING	13	4. Minnesota, 1854—	437
I. Forholdene der vi kom fra		5. Texas, 1854—	841
— i Norge. Av Henrik Vol-		6. Missouri, 1859—	848
dal	13	7. New York, 1860 (1830)—	851
II. Forholdene her — i Ame-		8. Michigan, 1862—	861
rika. Av E. Kr. Johnsen	28	9. South Dakota, 1863—	898
B. MENIGHETSHISTORIER	41	10. Kansas, 1866—	1031
1. Illinois, 1843 (1836)—	43	11. Indiana, 1868—	1041
2. Wisconsin, 1843—	91	12. New Jersey, 1868—	1043
3. Iowa, 1851—	321	13. California, 1870—	1046
		14. Nebraska, 1871—	1059

INDHOLD—VOL. II

B. MENIGHETSHISTORIER	11	e. Den Luth. Frikirke. Av	
15. North Dakota, 1871—	11	A. M. Arntzen	717
16. Oregon, 1871—	252	f. Det Luth. Brodersamfund.	
17. Vermont, 1873—75	264	Av E. M. Broen	725
18. Maine, 1874—	265	E. NOGEN PROMINENTE	
19. Ohio, 1875—	267	LÆGMÆND	729
20. Washington, 1876—	271	F. REGISTRE	773
21. Idaho, 1878—	320	1. Kronologisk register	773
22. Maryland, 1878—94(?)	326	2. Geografisk register	863
23. Pennsylvania, 1879—	327	3. Alfabetisk register	955
24. Colorado, 1881—	328	4. Pastoral-register	1097
25. New Hampshire, 1881—	334		
26. Massachusetts, 1884—	335		
27. Montana, 1885—	338		
28. Rhode Island, 1886—16	375		
29. Wyoming, 1887—	376		
30. Connecticut, 1891—95	377		
31. Utah, 1892—12	379		
32. Tennessee, 1894—13(?)	380		
33. Nevada, 1895—06	382		
34. Alabama, 1897—11	384		
35. Virginia, 1898—	385		
36. Georgia, 1901—05(?)	387		
37. Louisiana, 1902—03	388		
38. Oklahoma, 1908—	389		
39. Dist. of Columbia, 1910—	390		
40. Alaska, 1913 (1893)—	391		
41. Florida, 1914—	393		
42. Manitoba, 1876—	394		
43. Ontario, 1876—	400		
44. Quebec, 1876 (1862)—	404		
45. British Columbia, 1890	406		
46. Alberta, 1895—	412		
47. Saskatchewan, 1903—	441		

C. PAROKIALRAPPORTER	492
D. MENIGHETS- OG SAM-	
FUNDSPROBLEMER	681
a. Hauges Synode. Av G. M.	
Bruce	681
b. Den Norske Synode. Av	
Joh. Halvorson	692
c. Den Forenede Kirke. Av	
M. C. Holseth	702
d. Den Evang. Luth. Kirke.	
Av A. L. Wiek	708

PRØVESIDER FRA "MENIGHETSKALENDEREN"

162 WISCONSIN

Væsto Holden menighet.
(Fra 1853 til 1863 og del av Holden.)
Waukena (5 mil sørvest), Washara Co., Wis.
Forenede kirke, 1853—
Organiseret 4de septemher 1853. 62 stole i 1860, 103 i 1914. Prestere: A. L. Dahl, 1853-57; H. A. R. Heltem, 1857-63. Embedsmænd: 1853: a. Ole Syverstuen; b. Thor Lovdahl; c. Kristen Thorsen; d. Ole Syverstuen, Thor Lovdahl, Kristen Thorsen; f. Syver Rockstad; g. Syver Rockstad; h. Tjervevengen; i. George Gustafson; j. George Gustafson; k. Tjervevengen; l. George Gustafson; m. Tjervevengen; n. George Gustafson; o. Tjervevengen; p. George Gustafson; q. Tjervevengen; r. George Gustafson; s. Tjervevengen; t. George Gustafson; u. Tjervevengen; v. George Gustafson; w. Tjervevengen; x. George Gustafson; y. Tjervevengen; z. George Gustafson.

Kirke, 1853, \$1,000.
Prestehus, 1912, \$1,000.
Gravplads 7 acer, \$60.

Wautoma-Holden menighet.
(Fra 1853 til 1903 og del av Holden.)
Wautoma, Washara Co., Wis.
Forenede kirke, 1903—
Organiseret 10de november 1903. 60 stole i 1904, 103 i 1914. Prestere: A. L. Dahl, 1903-12; H. A. R. Heltem, 1912-14. Embedsmænd: 1903: a. Jens Larson; b. Hans M. Anderson; c. Christ. O. Bendixen; Jens Larson; Jens Larson; Hans M. Anderson; Christ. O. Bendixen; f. Syver Rockstad; g. Syver Rockstad; h. Tjervevengen; i. George Gustafson; j. George Gustafson; k. Tjervevengen; l. George Gustafson; m. Tjervevengen; n. George Gustafson; o. Tjervevengen; p. George Gustafson; q. Tjervevengen; r. George Gustafson; s. Tjervevengen; t. George Gustafson; u. Tjervevengen; v. George Gustafson; w. Tjervevengen; x. George Gustafson; y. Tjervevengen; z. George Gustafson.

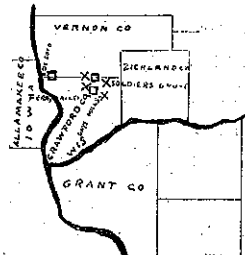
Kirke, 1903, \$2,241.
Prestehus, 1912, \$1,000.
Gravplads 1 acer, \$12.

Emmanuels dansk lutherske menighet.
Saxeville (Pine River), Washara Co., Wis.
Organiseret 1854. Oppløst 1857. Reorganiseret 1902. 85 stole i 1861 (danske), 103 i 1913 (danske). Prestere: O. P. Dues, 1854-57; N. O. Brande, A. C. Pratt, A. Mikkelson, 1903-74; J. N. Egeby, K. O. Egeby, 1874-81; A. L. Dahl, 1881-83; J. P. Nyrup, 1883-85. Embedsmænd i 1913: b. George P. Rasmussen. Kirke, 1880, \$1,500.—A. L. Dahl, (2830—444)

163 Washara Co., Crawford Co.

Pine River menighet.
Pine River, Washara Co., Wis.
Konfirmeret, 1871-72. Organiseret 1871(?). Oppløst(?) 1872. 40 stole i 1871. Prest: J. C. Jacobson, 1871-72. (3489—445)

German Evangelical Lutheran Emmanuel Church.
Pine River (4 mil øst), Washara Co., Wis.
Organiseret 1852. 20 stole i 1855 (tydske), 50 i 1914 (tydske). Prestere: K. O. Egeby, 1881-84; A. L. Dahl, 1884-92; A. P. Schmedeman, Embedsmænd 1883: a. Carl Zuger; b. Carl Preter; c. Herman Krause; d. Carl Zuger, Carl Preter, Herman Krause; f. G. Moulthousen. Presteløn: \$50 (1883). Kirke, 1880, \$1,400.—A. L. Dahl, (2013—446)

Kickapoo norsk evang. lutherske menighet.
Soldiers Grove (5 mil nordvest), Crawford Co., Wis.
Utenoms (Ns. Fr.), 1854-69; Norske synode, 1869-83; utenoms (Ns. Fr.), 1883-94. Organiseret 1854. Soltizer 1894. Kickapoo n. ev. luth. —Ns. Kickapoo n. ev. luth. —950. 700 stole i 1893. Prestere: H. A. Strub, 1854-57; O. C. Pratt, 1857-69; P. O. Juvn, 1869-83; J. C. Nelson, 1883-89. Embedsmænd i 1854: g. Knut Forme, Ole Halvorsen, Bergsg. Surt, Christoffersen; f. Knut Forme; g. Knut Forme. Presteløn: \$100 (1854). "Mickelsteden", 1894, 532-34. (2837—447)

